

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՆԵՐ

Քրիստոնէութիւնը, համեմատած այլ կրօններու (միաստուածեան կամ ոչ) աւանդներէն հետեւորդ ունեցող կրօնը կը հանդիսանայ (Մէկ ու կէս միլիարտի կը մօտենայ թիւը անոնց):

Քրիստոնէութեան էական տարրերութիւնը միւս կրօններէն կը կայանայ առաւելաբար այն իրողութեան մէջ թէ ան հիմնուած է սեղագի Աստուածորդիէն, մինչ միւսներու հիմնադիրները ստակական մարդ-արարածներ են եղած, խայթելով երեմի մեղքէն և նուաճուելով մահէն, իրենց երկրաւոր կեանքի և առաքելութեան աւարտին դառնալով հողին: Մարդեր՝ որոնց գերեզմանները կան մինչև այսօր «ի միջի մերում»:

Կրօնքները տարբեր են իրարմէ նաև իրենց անձան և զարգացման ճամբաներով: Քրիստոնէութեան ամենէն աշխատաւոր տարրերութիւնը միւսներէն կը կայանայ նաև այն իրողութեան մէջ թէ ան առաւած է մեծագոյն թիւը նահատակներու և մարտիրոսներու, նախ քան պետական-քաղաքական իշխանութեանց ճանաչումը ընդունիլը և անկէ ետք, յընթաց դարուց, մինչև վերջին ժամանակները:

Որքան սրտառու է և արդարեւ պատկերը նախնի քրիստոնեաներուն, որոնք տկար ոյժերով կը ծառանային հեթանոս աշխարհի բռնութեան դէմ ու իրենց մարմինները սիրայօժար կը յանձնէին սուրբին ու դահիճին, իրենց հոգիները որքայութեան տոմարին մէջ արձանագրած ըլլալու զօրաւոր ու պայծառ հաւատքով:

Անթիւ է փաղաքը քրիստոնէութեան յաղթանակին համար իրենց կեանքը յօժարակամ ընծայարարած սուրբերուն: Անոնք կը պատկանին բոլոր ժողովուրդներուն, դասակարգերուն և սեւերուն: Նաև հատակութեան պատկը ընդունողներէն դատ, ստուար է թիւը նաև անոնց՝ որոնք զոհած են իրենց ժամանակն ու հաս-

գիստը, նիւթական ու կեանքի բարիքները, տանելու համար քրիստոնէութեան լոյսն ու բարիքը՝ անյոյս ու անլոյս զանգուածներուն:

Հստակ է իրաւամբ թէ Քրիստոնէութիւնը զոհողութեան կրօնքն է: Զոհողութեան անտակ անհատը արժանի է կոչուելու Քրիստոնեայ, այսինքն հետեւորդ Քրիստոսի, որ գերագոյն զոհարերութեան օրինակը սուաւ մարդկութեան Գողգոթայի խաչի բարձունքէն:

Դիտանաք սուրբն պայծառակերպիւ մեր հոգիները Քրիստոնէութեան լոյսով, այս օրերուն մասնաւոր, ուր թէև մեղմ է չի պահանջուիր կարմիր նահատակութեան զոհողութիւնը, բայց ուր միւս կողմէն ա՛յնքան ստուարացած է թիւը կեղծ քրիստոնեաներուն, այդ պիտակը եպերիւի անարժանութեամբ իրենց անձերուն վրայ կրող:

Գաղջ ու կեղծ քրիստոնեաներ (լայն է անջրպետը երկուքին միջև) փնտաւոր ու նոյնիսկ վտանգաւոր են քրիստոնէութեան դատին համար: Անոնք, գայթակղեցուցիչ իրենց օրինակով, ներսէն կը հարուածեն հիմերը իրենց (իբր թէ) պատկանած կրօնքին: Ու գիտենք թէ ներքին թշնամիին դերը յաճախ աւելի վճռական է, երբ քաղաքատուի ծանօթ ու սրտաքին թշնամիի բացայայտ գերին:

Մարտիրոսները ուրոյն դասակարգ մը կը կազմեն քրիստոնէական սուրբերու մեծ ընտանիքին մէջ: Անոնց անձին օրինակը կրնայ ըլլալ և պէտք է որ ըլլայ գերագոյն խրախոյսը մեր կթոս ու վարանոտ քայլերուն: Ի՞նչ խօսք, որ Եկեղեցւոյ աւանդական կարգն ու սարքը Բարեկարգութեան պիտակին տակ քանդել ժպրող աղանդամոյններ դուրս են հանած իրենց սոսնակարգէն, ժխտելով ինչպէս Տիրամօր՝ տնայէս ալ անոնց արդար ու ազգւոյ բարեխօսութիւնը Տիրոջ գահուն առջև:

Մարտիրոսներու համբուրելի ոգին է որ կոչուած է զբահելու մեր հոգիները աշխարհի մօտքին ու մարգերու պարզած չարիքին դէմ:

ԳէՈՐԳ Ս. ԶԻՆԻՎԻԶԵԱՆ

ՆԻԻԹԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Չափազանցած է հենք ըլլար եթէ ըսենք թէ ներկայ մարդկութիւնը դարձած է բոլոր ժամանակներէն աւելի նիւթապաշտ ու արծաթասէր: Ատոր պատճառները որոնել դիւրին է ոմանց համար և դժուար ուրիշներու: Նիւթը, նիւթին կարիքը՝ բոլոր դարերուն, կենսական որքան գրաւիչ ու հրապուրիչ մարդկային ցեղին: Ի հակադրութիւն, յաճախ և դժբախտաբար, հոգիին ու կրօնքին, վերացականին պատճառներովը հանգերձուած յաճախ մեր առաջադուրի աշխարհն:

Ինչ է, վերջին հաշուով, դերը, կարիքը կրօնքին ու հոգեւոր ապրումին, օւսորհայի հոգերով կլանուած ու խճող մեր կեանքին մէջ: Զե՞ կարելի ապրիլ առանց անոր: Զե՞ կարելի նըջանիկ, առնուազն ինքնաբու ու հնչա կեանք մը վարել առանց անոր: Կրօնական պարտաւորութիւնները անհրաժեշտ՝ մեր բազմա-տեսակ զրադուներու կողքին:

Ահաւասիկ հարցումներ, զորս պիտի ստանանք, երբ փորձենք մարդերու մասածողութեան մագնիսը ուղղել նիւթէն վեր ու տարբեր իսկութիւններու: Եւ ահա պատճառը այսօրուան մարդկային բնկերութեան պարզած անստոյգ ու անհաստատ վիճակին:

Չունինք այսօր հոգիի մարդեր, որոնք դարերու խաւարը ճեղքելու հափ ունենային ոյժ և քաջութիւն, բերելու համար խոցուած մեր էութեան՝ բալա-աւանը աներկրային, մեր բարբոքած կիր-

քերու հրդեհին՝ մեղմաձայն անձրեւ երկնային բարիքներու և օրհնութեանց:

Կը սպասուէր որ զոյգ աշխարհառա-սան պատերազմները յղկէին մեր խղճմը-տանքը ու վանէին մեր մտքերէն հիւանդ այն գաղափարը, թէ մետաղն ու հրդեհը կրնան բանալ դուռը երջանկութեան, որուն փակուած մուտքին առջև կը կենայ նաև այսօրուան ալ մարդկութիւնը, տա-նապակած ու չմտորուն:

Հանդուրժողութիւն, ազնուութիւն, ներողամտութիւն և նման առաքինու-թիւններն են միայն որ կրնան կեանքին տալ համ և իմաստ, և աշխարհին՝ խաղա-ղութիւն: Առաքինութիւններ՝ որոնք կարծիք բերեն են մեր հոգիին:

Եթէ մարդը անասունէն կը զատորոշու-ուի Աստուծոյ շունչէն փրթած իր հո-գիով, ապա ուրեմն որքանով աւելի հարկ է մեզ հոգալ անոր կարիքները և ջանա-դիր ըլլալ անոր բողոքումին: Մի՞ շի-ջուցանէք զհոգին, կը պատուիրէ Սըր-բազան Մատեանը մեծ Առաքելին բեր-նով: Եւ մեր հոգիները կրնան պարաբ-տանալ միայն նիւթէն գերակշիռ իսկու-թիւններով ու տուեալներով. — Ազօթք, հոգեւոր խոկում, խոստովանանք և Հա-ղարդութիւն, բարեգործութիւն, և վերո-յիշեալ ու նման առաքինութիւններ:

Նիւթն ու հոգին: Երկուքն ալ ունին իրենց անուրանալի պահանջները: Այս առթիւ ինչպէ՞ս չյիշել Տիրոջ խօսքը. «Տուք զկայսերն կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյն»:

Երանի՜ անոր որ ունի իմաստութիւնը Աւետարանի ձևերու ճշմտեան, նիւթին բարիքները ծառայեցնելու իր հոգեկան կարիքներու գոհացումին:

ԳԷՈՐԻ Ս. ԺԵՆԻՎԻԶԵԱՆ

